

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19.03.2019, sp. zn. 30 Cdo 585/2017, ECLI:CZ:NS:2019:30.CDO.585.2017.1

Číslo: 11/2020

Právní věta:

Doba, po kterou bylo posuzované trestní řízení proti obviněnému (nyní poškozenému) vedeno jako proti uprchlému, se nezapočítává do celkové délky trestního řízení pro úvahu o její přiměřenosti ve smyslu § 13 odst. 1 věty druhé a třetí zákona č. 82/1998 Sb. a § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.03.2019

Spisová značka: 30 Cdo 585/2017

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nemajetková újma (o. z.), Odpovědnost státu za škodu

Předpisy: čl. 6 odst. 1 předpisu č. 209/1992Sb.

§ 13 odst. 1 předpisu č. 82/1998Sb.

§ 31a předpisu č. 82/1998Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2016, sp. zn. 16 Co 384/2016-235, v rozsahu výroků I a II; jinak je odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobce se domáhal poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v částce 1 000 000 Kč s tam specifikovaným příslušenstvím jako náhrady za nemajetkovou újmu vzniklou nesprávným úředním postupem, spočívajícím v nepřiměřeně dlouho trvajícím trestním řízení vedeném u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 6 T 5/2005, probíhajícím více než 17 let a 6 měsíců.

2. Obvodní soud pro Prahu 4 (dále jen „soud prvního stupně“) rozhodl v rozsudku ze dne 7. 6. 2016, č. j. 60 C 414/2014-185, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 200 000 Kč s tam uvedeným příslušenstvím (výrok I) a zamítl žalobu v rozsahu, ve kterém měla být žalovaná povinna zaplatit žalobci částku 800 000 Kč s příslušenstvím (výrok II). Dále rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit

žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 66 187 Kč (výrok III).

3. Soud prvního stupně vzal za prokázané, že žalobci bylo sděleno dne 3. 4. 1997 obvinění pro trestný čin zpronevěry dle § 248 odst. 1 a 4 trestního zákona (zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů; pozn. dovolacího soudu). Trestní stíhání bylo vedeno vazebně od 4. 4. 1997 do 16. 12. 1997. Obžaloba byla podána dne 30. 9. 1998, následně byla věc vrácena státnímu zástupci k došetření pro procesní nedostatky a jím byla věc vrácena Policii České republiky. Dne 15. 3. 2003 byl znovu podán návrh na podání obžaloby (následná obžaloba se v trestním spise nenacházela). Dne 30. 1. 2004 byla věc soudem opět vrácena státnímu zástupci k došetření pro procesní pochybení. Dne 12. 4. 2005 byl podán návrh na podání obžaloby. Dne 9. 5. 2005 byla věc opětovně vrácena Policii České republiky k doplnění a 24. 6. 2005 byla podána obžaloba pro trestný čin porušování závazných pravidel hospodářského styku dle § 127 odst. 1, 2 trestního zákona a porušování povinností při správě cizího majetku dle § 255 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákona.

4. Od 29. 11. 2004 do 17. 12. 2012 bylo řízení vedeno proti žalobci jako proti uprchlému. Trestní řízení opakovaně probíhalo na dvou úrovních soudního systému (rozhodování Krajského soudu v Hradci Králové a Vrchního soudu v Praze; dále jen „krajský soud“ a „vrchní soud“). Hlavní líčení probíhala v letech 2006, 2007, 2008, 2012.

5. Krajským soudem byl dne 22. 12. 2009 vynesen rozsudek, kterým byl žalobce v části obžaloby zproštěn viny. Ke dni 25. 8. 2010 byla usnesením vrchního soudu část věci (kde byl žalobce a ostatní obžalovaní uznáni vinnými) vyloučena k samostatnému projednání a vedena pod sp. zn. 12 To 70/2010. V této části, ve které byl uznáván vinným zcela či zčásti, byl žalobce po několika zrušených rozsudcích rozsudkem krajského soudu ze dne 8. 10. 2012 zproštěn i ve zbytku obžaloby. O následném odvolání státní zástupkyně a správce konkurzní podstaty proti rozsudku krajského soudu rozhodoval vrchní soud (ve dvou věcech) dne 13. 5. 2014 a svými usneseními č. j. 12 To 20/2014-24447 a č. j. 12 To 33/2010-24465 odvolání zamítl, přičemž tímto dnem nabylo právní moci konečné rozhodnutí ve věci.

6. Vrchní soud také v souvislosti s věcí vedenou pod sp. zn. 12 To 33/2010 posuzoval účastenství žalobce na amnestii prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013 a shledal, že „žalobce účasten amnestie není, neboť od 29. 11. 2004 do 17. 12. 2012 bylo proti němu vedeno řízení proti uprchlému a o odvolání tak bylo třeba rozhodnout“. Naopak v souvislosti s věcí vedenou pod sp. zn. 12 To 20/2014 byla účast žalobce na amnestii shledána, ale žalobce trval na projednání věci, a tak věc byla projednána ve veřejném zasedání. Výsledkem projednání věci ve veřejném zasedání bylo konstatování vrchního soudu (s tam uvedenými podrobnostmi), že v průběhu zmiňovaného řízení byla respektována zákonem stanovaná pravidla spravedlivého procesu, dokazování bylo vedeno řádně a v nezbytném rozsahu, který byl mimořádný.

7. Soud prvního stupně uzavřel skutková zjištění tak, že ve věci (započítáno i vyloučení části věci k samostatnému projednání) bylo prováděno velice rozsáhlé dokazování, konaly se domovní prohlídky, prohlídky jiných prostor, zajištění majetku. Byli vyslýcháni (mimo žalobce) i další obvinění a velký počet svědků, zadávány znalecké posudky. Ve věci byla nutná právní pomoc z ciziny (i ze zemí mimo Evropskou unii). Během řízení docházelo ke změnám vyšetřovatelů, došlo k přikázání věci (vyšetřování) do Českých Budějovic a do Prahy. Také se během řízení měnil dozor státních zastupitelství a osoby dozorujících státních zástupců. Docházelo ke změnám v právní kvalifikaci skutků, předmětem trestního řízení bylo postupně devatenáct časově a obsahově velmi rozsáhlých skutků a jedenáct obžalovaných, přičemž trestní spis měl 96 svazků.

8. Soud prvního stupně dospěl k právnímu závěru, že od celkové délky trestního řízení nelze mechanicky odečítat dobu, po kterou bylo řízení proti žalobci vedeno jako proti uprchlému, a že je třeba tuto okolnost zohlednit až při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění. Za celkovou dobu

trestního řízení uznal soud prvního stupně délku 17 let a dva měsíce.

9. Ohledně přiměřenosti celkové délky trestního řízení soud prvního stupně shledal, že byla nepřiměřená a došlo k porušení práva na vydání rozhodnutí v přiměřené lhůtě ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále také „OdpŠk“). Přitom soud prvního stupně přihlédl k tomu, že věc byla složitá, a při své úvaze o přiměřenosti délky řízení vycházel ze skutkových zjištění výše uvedených.

10. Soud prvního stupně se neztotožnil s názorem Ministerstva spravedlnosti, na které se žalobce obrátil se žádostí o kompenzaci nemajetkové újmy, že samotné konstatování porušení práva je dostačující k náhradě vzniklé nemajetkové újmy. Výši přiměřeného zadostiucnění určil podle kritérií vycházejících z § 31a odst. 3 OdpŠk a ze stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. [Cpjn 206/2010](#), uveřejněného pod č. 58/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Stanovisko“). Na základě svých úvah dospěl soud prvního stupně k závěru, že přiměřené zadostiucnění v daném případě činí částku 200 000 Kč.

11. Rozsudkem ze dne 13. 12. 2016, č. j. 16 Co 384/2016-235, Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) k odvolání žalobce i žalované změnil vyhovující výrok I rozsudku soudu prvního stupně tak, že se žaloba v části nároku na zaplacení 200 000 Kč s příslušenstvím zamítá (výrok I). Ve zbylé částce 800 000 Kč zamítavý výrok II soudu prvního stupně odvolací soud potvrdil (výrok II) a nepřiznal žalované náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (výroku III).

12. Určení počátku a konce trestního řízení (ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb.) ze strany soudu prvního stupně posoudil odvolací soud jako správné a souladné i se Stanoviskem a uzavřel, že „trestní řízení, v němž žalobci vznikla nemajetková újma, tedy trvalo 17 let, jeden měsíc a deset dnů“.

13. Při posuzování přiměřenosti délky řízení vyšel odvolací soud z kritérií, která vyplývají z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), tj. zejména složitost případu, chování poškozeného, postup příslušných orgánů a význam řízení pro poškozeného, a odkázal na rozsudek ESLP ve věci Frydlender proti Francii, č. 30979/96.

14. Odvolací soud uvedl, že v posuzovaném případě se bez pochybností jednalo o věc mimořádně skutkově, právně i procesně složitou, v řízení byla vyslechnuta řada obžalovaných a svědků, byly prováděny znalecké posudky a výsledky znaleců, docházelo k překvalifikaci skutku a věc byla opakovaně vedena před dvěma soudními instancemi. Navíc šlo o věc s nezanedbatelným zapojením mezinárodního prvku a potřebou důkazů z ciziny.

15. Podle odvolacího soudu je útěk žalobce okolností vylučující odpovědnost státu za nepřiměřenou délku trestního řízení za dobu, po kterou byl na útěku. V posuzovaném případě jde o dobu žalobcova útěku nejméně od května 2004 do prosince 2012 (8 let a sedm měsíců). Tato doba se podle rozhodovací praxe ESLP, jehož judikatura je důležitým pramenem pro výklad Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a pro výklad zákona č. 82/1998 Sb., zvláště po účinnosti jeho novely č. 160/2006 Sb., do celkové doby řízení nezapočítává (musí být vyloučena z celkové délky řízení), přičemž odkázal např. na rozhodnutí ESLP ve věci Berhani proti Albánii, Bordikov proti Rusku, Smirnova proti Rusku a zejména ve věci Yefanov a ostatní proti Ukrajině, č. 13404/02. Okolnost, že se žalobce pro útěk rozhodl pod vlivem informace spoluobviněného, že mu hrozí vazba, nelze považovat za objektivní důvod k útěku a rozhodně ne za opravdu vážný důvod (s odkazem na rozhodnutí ESLP ve věci Girolami proti Itálii, č. 13324/87).

16. Odvolací soud při posuzování odpovědnosti žalované za přiměřenost celkové délky trestního řízení nepřihlížel k výše uvedené době, ve které byl žalobce na útěku, tedy do celkové doby řízení z hlediska odpovědnosti státu ji nezapočítal. Odvolací soud uzavřel, že ani další námitky žalobce z hlediska objektivní důvodů k útěku nejsou přiléhavé. Okolnosti, že žalobci hrozí vzetí do vazby a že útěk do ciziny souvisí s dalším (jiným) trestním řízením, jsou dle odvolacího soudu, s odkazem na rozhodnutí ESLP ve věci Girolami proti Itálii, bez významu. Jako rozhodnou dobu pro úvahy o tom, zda předmětné trestní řízení bylo či nebylo nepřiměřeně dlouhé, lze započítat pouze dobu od sdělení obvinění dne 3. 4. 1997 do útěku žalobce (květen 2004) a dále dobu od jeho návratu dne 17. 12. 2012 do skončení řízení dne 13. 5. 2014, tj. 8 let a 6 měsíců.

17. Dále odvolací soud posuzoval kritérium významu řízení pro poškozeného a uznal, že význam řízení byl pro žalobce výrazný kvůli hrozící výšce trestu odnětí svobody i s ohledem na předchozí vazbu, ale vzhledem k tomu, že se žalobcem probíhá paralelní kompenzační řízení, ve kterém se domáhá zadostiučinění za nemajetkovou újmu (ze stejného trestního řízení) způsobenou nezákonným stíháním, bude výše zmíněné kritérium zohledněno v posouzení nároku, který je předmětem řízení vedeného Obvodním soudem pro Prahu 4 pod sp. zn. 40 C 157/2015. Odvolací soud přitom odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. [30 Cdo 2813/2011](#).

18. Dle odvolacího soudu složitost věci odpovídala uvažované délce trestního řízení, neboť krajský soud sice rozhodoval ohledně téže věci třikrát (poté, kdy dvakrát byla vrchním soudem věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí), avšak výhrady vrchního soudu spočívaly v tom, že nebyla dostatečně prokázána a v rozsudcích vyjádřena subjektivní stránka trestného činu, nikoli tedy nedodržení procesních pravidel, či např. nerespektování závazného právního názoru soudu vyššího stupně, přičemž odvolací soud odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2010, sp. zn. [30 Cdo 1637/2009](#). Dokazování v trestním řízení bylo provedeno ve zcela mimořádném rozsahu. Nezanedbatelný vliv na délku řízení mělo také provádění úkonů v zahraničí, dále počet obžalovaných a počet skutků.

19. Odvolací soud posoudil i další námitky žalobce a uzavřel, že v podobných, po všech stránkách náročných případech a řízeních se vyskytují okolnosti (změna vyšetřovatele, opakování důkazů atd.), které mohou mít potenciál zapříčinit průtahy v řízení, ačkoliv v projednávané věci se podle odvolacího soudu nevyskytovaly. Odvolací soud tedy neshledal porušení zásady rychlosti řízení ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., které je v důsledku nesprávným úředním postupem, a uzavřel, že stát nemůže odpovídat za průtahy, které jsou vyvolány jinými okolnostmi, které nemají původ v povaze soudů a jejich institucionálním a organizačním vybavení.

20. Pro trestní řízení obecně, zejména ve věci samé, platí, že vzhledem k velmi odlišnému stupni složitosti a náročnosti jednotlivých věcí, které jsou projednávány, není dost dobře možné obecně stanovit lhůtu, v níž by soud měl rozhodnout. Přitom judikatura ESLP opakovaně klade důraz na individuální přístup v každé posuzované věci. Po zvážení všech výše posuzovaných okolností a kritérií jednotlivě a v souhrnu odvolací soud neshledal, že by doba 8 let a 6 měsíců byla v tomto konkrétním případě nepřiměřeně dlouhá, a proto odpovědnost za škodu (újmu) ve smyslu § 13 a § 31a OdpŠk nelze dovodit.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

21. Rozsudek odvolacího soudu v celém jeho rozsahu napadl žalobce (dále také „dovolatel“), zastoupený advokátem, včasným dovoláním, včetně včas zaslaných doplnění.

22. Dovolatel dovozuje přípustnost dovolání z toho, že níže uvedené dvě skupiny právních otázek nebyly před dovolacím soudem rozhodovány:

(1) zda se do celkové délky trestního stíhání započítává i doba, po kterou byl žalobce na útěku, a to za situace, kdy k útěku žalobce a počátku vyhýbání se trestnímu stíhání došlo až po cca 7 letech trvání trestního stíhání;

(2) zda útěk a vyhýbání se trestnímu stíhání za situace, kdy byl žalobce ohrožen dalším nezákonným trestním stíháním s pravděpodobnou a reálnou vazbou, je důvodem k tomu, aby nebylo přihlíženo k celkové délce trestního stíhání;

(A) zda v právním státě může trvat trestní stíhání 17 let a zda takové trestní stíhání může být soudem označeno za přiměřeně dlouhé;

(B) zda v právním státě může trvat trestní stíhání 17 let, byť byl žalobce 8,5 roku trestně stíhán jako uprchlý, a zda takové trestní stíhání může být soudem označeno za přiměřeně dlouhé;

(C) zda trestní stíhání trvající 8,5 roku je možno v právním státě označit za přiměřeně trvající trestní řízení.

23. V další části dovolání dovolatel vymezuje předpoklady přípustnosti dovolání na tom, že se odvolací soud odchýlil od rozhodovací praxe (s tam uvedenými rozhodnutími Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a ESLP). Množstvím citované judikatury dovolatel převážně namítá nesprávnost posouzení přiměřenosti zadostiučinění, případně předkládá tímto způsobem jednotlivé teze o výpočtu délky řízení, jak jsou v soudní praxi, prostřednictvím kritérií, judikovány.

24. Dovolatel dále namítá, že „nelze oddělovat část trestního stíhání žalobce, kdy byl stíhán jako neuprchlý a jako uprchlý, jestliže má být důvodem pro náhradu nemateriální újmy kompenzace nejistoty z výsledku“.

25. Dovolatel také namítá, že postupem odvolacího soudu bylo porušeno jeho základní právo na spravedlivý proces a právo na náhradu škody způsobené vadným výkonem veřejné moci. Rozhodnutí odvolacího soudu je dle dovolatele extrémním názorem a překvapivým rozhodnutím.

26. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

III.

Přípustnost dovolání

27. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 29. 9. 2017 (viz čl. II bod 2 zákona č. 296/2017 Sb.), dále jen „o. s. ř.“

28. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. a obsahuje (s dále uvedenou výjimkou) náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř. Nejvyšší soud se proto dále zabýval přípustností dovolání.

29. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

30. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem

vyřešená právní otázka posouzena jinak.

31. Dovolání je nepřipustné pro otázku (A), na které rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí (§ 237 o. s. ř.). Odvolací soud se zabýval posuzováním nepřiměřenosti délky trestního řízení v rozsahu dob od sdělení obvinění dne 3. 4. 1997 do útěku žalobce (květen 2004) a od jeho návratu 17. 12. 2012 do skončení řízení dne 13. 5. 2014, tj. v součtu délkou 8 let a 6 měsíců, nikoli délkou 17 let.

32. Dovolání je dále nepřipustné pro otázky (B) a (C), neboť nesprávné právní posouzení věci se může týkat jakékoliv otázky hmotného nebo procesního práva, jejíž odlišné posouzení by se mohlo promítnout do výsledku řízení, ale nedávalo by smysl, aby se přípustnost dovolání podle § 237 občanského soudního řádu odvíjela od otázek, které by dovolací soud nemohl v rámci svého přezkumu v dovolacím řízení zodpovědět (srov. nález Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2017, sp. zn. [II. ÚS 1966/16](#); rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na nalus.usoud.cz). Již ve Stanovisku přitom Nejvyšší soud uvedl, že není možné vycházet z nějaké abstraktní, předem dané doby řízení, která by z pohledu § 31a OdpŠk, popř. čl. 6 Úmluvy mohla být pokládána za přiměřenou. Je třeba přihlížet ke konkrétním okolnostem individuálního případu. Z uvedených důvodů se odvolací soud od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu neodchýlil, pokud na takovém obecném posouzení svoje rozhodnutí nezaložil, a napadené rozhodnutí tak na vyřešení uvedených otázek ve smyslu § 237 o. s. ř. nezávisí.

33. Dovolání je dále nepřipustné pro námitku dovolatele (obsaženou v doplnění dovolání ze dne 9. 2. 2017), dle které se měl odvolací soud odchýlit od Stanoviska ohledně stanovení počátku celkové délky trestního řízení. Odvolací soud vzal za prokázaný počátek trestního řízení (pro určení celkové délky trestního řízení ve smyslu OdpŠk) okamžik sdělení obvinění dovolateli (obviněnému) dne 3. 4. 1997. Tímto se odvolací soud od Stanoviska neodchýlil, neboť v něm je uvedeno, že „v případě trestního řízení je třeba považovat řízení za zahájené v zásadě okamžikem sdělení obvinění osobě podezřelé ze spáchání trestného činu.“

34. Konečně námitka dovolatele, dle které se měl odvolací soud odchýlit od nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2016, sp. zn. [II. ÚS 1686/16](#), je nepřiléhavá, neboť Ústavní soud zrušil rozhodnutí Nejvyššího soudu pro procesní pochybení při hodnocení přípustnosti dovolání, aniž by byl potvrzen závěr (jak v řízení před Ústavním soudem, tak v řízení před Nejvyšším soudem), že délka 7,5 let skutkově a důkazně rozsáhlého řízení je obecně délkou nepřiměřenou, na což poukazuje dovolatel.

35. Dovolání napadající rozsudek odvolacího soudu v rozsahu, v němž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů odvolacího řízení, neobsahuje zákonné náležitosti (§ 241a odst. 2 o. s. ř.), a v dovolacím řízení proto nelze pro vady dovolání v uvedeném rozsahu pokračovat.

36. Dovolání ve věci samé je však podle § 237 o. s. ř. přípustné pro otázku, implicitně obsaženou v ostatních otázkách a námitkách dovolatele, zda se má doba, po kterou bylo posuzované trestní stíhání proti žalobci vedeno jako proti uprchlému, započítat do celkové délky trestního řízení pro úvahu o její přiměřenosti ve smyslu § 13 odst. 1 věty druhé a třetí a § 31a odst. 3 OdpŠk, neboť tato otázka nebyla dosud v judikatuře dovolacího soudu vyřešena.

IV.

Důvodnost dovolání

37. Dovolání není důvodné.

38. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř., je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud však v posuzovaném řízení

takové vady řízení neshledal.

39. Podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí OdpŠk je nesprávným úředním postupem také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.

40. Podle § 31a odst. 3 OdpŠk v případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného.

41. Podle čl. 6 odst. 1 věty první Úmluvy má každý právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

42. Rozhodnutí odvolacího soudu je založeno na tom, že trestní řízení žalobcovo mělo celkovou délku 17 let, jeden měsíc a deset dnů. Odvolací soud při posuzování přiměřenosti takto dlouhého řízení vyjmul z celkové délky trestního řízení dobu, po kterou byl dovolatel na útěku (po tu dobu bylo trestní řízení proti dovolateli vedeno jako proti uprchlému), přičemž nepřiměřenost zbývajících délek trestního stíhání (odpovědnostní titul státu) neshledal. Své rozhodnutí o vyloučení doby, po kterou byl žalobce na útěku, založil odvolací soud na kritériu chování poškozeného.

43. Dovolací soud ve Stanovisku uvedl, že při posuzování předpokladů odpovědnosti státu za škodu způsobenou nevydáním rozhodnutí v přiměřené lhůtě, jakož i při úvaze o formě a výši zadostiučinění podle platné právní úpravy vyjádřené zejména v § 13 a v § 31a OdpŠk je nutno postupovat též v souladu s judikaturou ESLP vztahující se k čl. 6 odst. 1 Úmluvy (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. [30 Cdo 3007/2010](#); rozhodnutí dovolacího soudu jsou též dostupná na [www.nsoud.cz](#)).

44. ESLP v rozhodnutí ze dne 24. 7. 2003 ve věci Smirnova proti Rusku, č. 46133/99 a 48183/99 (§ 81 a 84), uvedl: „Doby, po které byl žadatel na útěku, by měly být vyloučeny z celkové délky řízení... Doba od 28. 8. 2000 do 12. 3. 2001 (6 měsíců a 15 dnů) by měla být vyloučena z celkové doby řízení, protože během této doby byl Y. S. nezákonně na svobodě“ [dovolacím soudem použit neoficiální překlad původního anglického znění: „Periods for which the applicant was on the run should be excluded from the overall length of the proceedings... The period from 28 August 2000 to 12 March 2001 (6 months and 15 days) should be excluded from the total period because during this period Y. S. was unlawfully at large.“]. V rozhodnutí ve věci Yefanov a ostatní proti Ukrajině ze dne 30. 7. 2009, č. 13404/02, potvrdil, že: „Doba, během které byl žadatel na útěku, musí být vyloučena z celkové délky řízení“ („The period during which the applicant was on the run must be excluded from the overall length of the proceedings.“). Obdobně rozhodl ESLP i ve věci Berhani proti Albánii (§ 65), č. 847/05, Bordikov proti Rusku (§ 99), č. 921/03 a dalších (rozhodnutí ESLP jsou dostupná na [hudoc.echr.coe.int](#)).

45. Uvedené závěry nemohou být nijak zpochybněny dovolatelem odkazovaným rozhodnutím ESLP ve věci Bačák proti České republice, kdy i z dovolatelem citovaných pasáží je zřejmé, že se posuzované otázky nijak netýkají a toliko směřují k určení počátku celkové délky řízení, ostatně stejný postup upravuje i [Stanovisko](#), tedy že relevantní nemusí být okamžik formálního zahájení řízení, pokud se poškozený o jeho vedení dozvěděl až později.

46. Rovněž tak uvedené závěry nejsou nijak zpochybňovány rozhodnutím ESLP ve věci Girolami proti Itálii, na něž dovolatel rovněž odkazuje, avšak pomíjí, že právě toto rozhodnutí se stalo východiskem pro řešení otázky vyloučení doby, kdy byl poškozený (obviněný) uprchlým, z celkové délky řízení i v dalších rozhodnutích ESLP. Okolnost, že ve věci Girolami proti Itálii ESLP nakonec dospěl k závěru o nepřiměřené délce řízení, na tom nic nemění, neboť tento závěr vyšel z konkrétních skutkových okolností, kdy na vyloučené období jednoho roku a dvou měsíců navázalo období nečinnosti soudu v trvání téměř pěti let, což je ostatně zřejmé i z citace rozhodnutí uvedené v dovolání.

47. Nejvyšší soud tak neshledává ani okolnosti tvrzené žalobcem, které měly být motivací jeho útěku a vyhýbání se trestnímu stíhání, jako právně významné pro odlišné posouzení kritéria chování poškozeného. Těmito skutečnostmi totiž není vyloučen motiv spočívající ve snaze uprchnout nebo vyhnout se trestnímu stíhání, který představuje nezbytnou podmínku vedení řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. trestního řádu (srov. Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, komentář k § 302). Byly-li tudíž splněny podmínky pro vedení řízení proti uprchlému, nelze ani uvažovat o tom, že by se tato doba ve světle označené judikatury ESLP do celkové délky řízení nezapočítávala.

48. Použití kritéria chování potencionálně poškozeného takovým způsobem, že je při posuzování přiměřenosti celkové délky trestního řízení z této vyloučena doba, po kterou byl potencionálně poškozený na útěku (uprchlý), přičemž v souladu s českou právní úpravou bylo vedeno řízení proti uprchlému, je v souladu s rozhodovací praxí ESLP k čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Dovolací soud neshledává důvody se od judikatury ESLP při řešení uvedené otázky odchylovat, a to ani na podkladě žalobcem uváděné motivace.

49. Pro období, ve kterém byl dovolatel na útěku (bylo vedeno řízení proti uprchlému), je uvedené kritérium jediné, neboť samo o sobě vylučuje takovou dobu ze zápočtu. Ostatní kritéria (složitost případu, postup příslušných orgánů a význam předmětu řízení pro poškozeného) již nelze zásadně na tento konkrétní úsek trestního řízení (doby útěku) použít, a tím dále modifikovat přiměřenost zbývajících délky trestního řízení.

50. Jelikož je rozhodnutí odvolacího soudu o věci samé (vzhledem k právním otázkám předloženým dovolacímu přezkumu) správné, není dovolání žalobce důvodné, a proto dovolací soud postupem podle § 243d písm. a) o. s. ř. dovolání v tomto rozsahu zamítl. Ve zbylém rozsahu (proti nákladovému výroku) pak dovolací soud podané dovolání podle § 243c odst. 1 o. s. ř. pro vady odmítl.